



REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO  
GJYKATA KUSHTETUESE  
УСТАВНИ СУД  
CONSTITUTIONAL COURT

Prištine, 15 Ocak 2013  
Nr. Ref.: RK 339/13

## KABUL EDİLMEZLİK KARARI

**Başvuru No: KI 81/12**

Başvurucular

**Hazer Susuri ve Baki Hoxha**

**Kosova Yüksek Mahkemesi'nin Pkl. nr. 88/2012 sayı ve 18 Haziran 2012 tarihli kararı hakkında anayasal denetim başvurusu**

### KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Mahkeme Heyeti:

Enver Hasani, Başkan  
Ivan Čukalović, Başkanvekili  
Robert Carolan, Üye  
Altay Suroy, Üye  
Almiro Rodrigues, Üye  
Snezhana Botusharova, Üye  
Kadri Kryeziu, Üye  
Arta Rama-Hajrizi

**Başvurucular:**

1. Başvurucular Prizren mukimi Hazer Sususi ve Baki hoxha'dır.

## **İtiraz Edilen Karar**

2. Yüksek Mahkeme'nin Kosova Yüksek Mahkemesi'nin Pkl. nr. 88/2012 sayı ve 18 Haziran 2012 tarihli kararı.

## **İlgili Hukuk**

3. Kosova Cumhuriyeti Anayasası'nın (bundan sonra: "Anayasa") 113.7 fıkrası, 03/L-121 sayı ve 15 Ocak 2009 tarihli Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa'nın (bundan sonra: "Yasa") 20, 22.7 ve 22.8 madde ile fıkraları ve Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (bundan sonra: "İçtüzük") 56.2 kuralı.

## **Başvurunun Konusu**

4. Başvurunun konusu ikincil davacı olarak başvuru yapanların olağanüstü kanun yolu olarak kanun yararına bozma yoluna başvurma haklarıyla ilgilidir.

## **Başvuru Süreci**

5. Başvurucu 15 Eylül 2012 tarihinde Kosova Anayasa Mahkemesi'ne (bundan sonra: "Mahkeme") başvurmuştur.
6. Mahkeme Başkanı'nın 5 Ekim 2012 tarih ve GJR 81/12 sayılı kararıyla Üye Arta Rama-Hajrizi raportör yargıç olarak görevlendirilmiştir. Başkan'ın aynı tarih ve KSH 81/12 sayılı kararıyla Üyeler: Almiro Rodrigues (başkan), Kadri Kryeziu ve Enver Hasani'den oluşan Ön İnceleme Heyeti belirlenmiştir.
7. 1 Kasım 2012 tarihinde başvurucuya başvurusunun kaydedildiği bildirilmiştir. Aynı tarihte başvuru Gilan Belediye Mahkemesi ile Yüksek Mahkeme'ye bildirilmiştir.
8. Ön İnceleme Heyeti 6 Aralık 2012 tarihinde raportör yargıcın raporunu inceledikten sonra tam kadroda toplanan Mahkeme Heyetine başvurunun kabul edilmezliğine ilişkin öneri sunmuştur.

## **Olguların Özeti**

9. Gilan Belediye Mahkemesi'nin Ka. nr.111/2010 sayı ve 29 Kasım 2011 tarihli kararıyla X sanığın (şimdi Yüksek Mahkeme yargıcı) Kosova Ceza Yasası'na aykırı şekilde gayrimeşru yargı kararları çıkartarak sanığın suç işlediğini ortaya koyacak yeterli delilin bulunmadığı gerekçesiyle ön inceleme aşamasında suç davasını kapatıp başvuru yapanların dava dilekçesini reddettiği ileri sürülmüştür.
10. Gilan Belediye Mahkemesi Ceza Heyeti 19 Ocak 2012 tarihinde başvuru yapanların şikayetini temelden yoksun bularak reddetmiş ve sanığın KCY 346. maddesine aykırı şekilde gayrimeşru yargı kararları çıkarttığı ortaya koyacak yeterli delilin bulunmadığını ve ön inceleme yargıcının ikincil davacının (başvuru yapanların) dava dilekçesini haklı şekilde reddettiğini tespit etmiştir.
11. Kosova Yüksek Mahkemesi'nin Pkl. nr. 88/2010 sayı ve 18 Haziran 2012 tarihli kararında başvuru yapanlar tarafından sunulan kanun yararına bozma dilekçesini kabul edilmez olarak reddetmiş ve şu gerekçeyi bildirmiştir:

*"...kanun yararına bozma dilekçesi yetkisiz olan ikincil davacı tarafında sunulmuştur. İkincil davacı, Kosova Ceza Yargılama Usulü Yasası'nın 65.*

*madde 1. fıkrasında Kamu Savcılığı organına belirlenen haklar dışında, Kamu savcısıyla eşit haklara sahiptir. Kanun yararına bozma talebi hakkı sadece Kosova kamu Savcılığı'na verilmiş bir hak olduğundan ikincil davacı tarafından yapılan kanun yararına bozma başvurusu yetkisiz tarafça yapıldığından reddedilmiştir”.*

*“Yargılananın kanun yararına bozma dilekçesine Kosova Kamu Savcılığı cevaben gönderdiği KMLP. II. nr. 91/12 sayı ve 12 Haziran 2012 tarihli tebligatla yetkisiz tarafça sunulduğundan reddedilmesi önerilmiştir.*

## **Başvurucunun İddiaları**

12. Başvurucuların Mahkeme’den talepleri şunlardır:

- a) Başvurularının kabul edilir ilan edilmesi,
- b) Yüksek Mahkeme’nin Pkl. Nr. 88/2010 sayı ve 18 Haziran 2012 tarihli kararının Gilan Belediye Mahkemesi’nin KA. nr. 111/2010 sayı ve 29 Kasım 2011 tarihli kararına karşı kanun yararına bozma başvurusunu reddedip kanun yollarına başvurma haklarını kısıtladığından Anayasa’nın 32. maddesine [Kanun Yollarına Başvurma Hakkı] aykırı ve gayrimeşru olarak hükümsüz ilan edilmesi talep edilmiştir. Çünkü Kamu Savcılığı suç duyurusunda bulunmadığı durumda başvurularda ikincil davacı olarak olağanüstü kanun yollarına başvurma hakkı tanınmamıştır.
- c) Başvurucuların Gilan Belediye Mahkemesi’nin KA. nr. 111/2010 sayı ve 29 Kasım 2011 tarihli kararına karşı kanun yararına bozma dilekçesinin meşru ve anayasaya uygun olarak kabul edilmesi.
- d) Başvurucular şunu da belirtmişlerdir:

*“... İhtüzüğün 63 (5) kuralı gereğince Anayasa Mahkemesi Kararlarının uygulanması konusunda Yüksek Mahkeme’nin, aldığı önlemlerle ilgili olarak Anayasa Mahkemesi’ne bilgi vermesi zorunludur”.*

13. Sonuç olarak başvurularda, Kosova Ceza Yargılama Usulü Yasası’nın (KCYU) 65.1 fıkrasına göre ikincil davacı olarak kanun yararına bozma konusunda Kamu Savcısıyla aynı haklara sahip olduklarını ileri sürmüşlerdir. Başvurucular KCUY 452.1 Kamu Savcısının süje olarak kanun yararına bozma başvurusunda bulunmayı belirlemede olup bu davada savcının kovuşturmadan el çektiği ve süreç boyunca ceza soruşturması başlatmadığı için savcı işlevi *ex lege (kanun gereğince)* ikincil davacı olarak başvurularda geçtiğini ileri sürmüşlerdir.

## **İlgili Yasal Hükümler**

14. KCUY’nin 65. maddesi şöyledir:

*“(1) İkincil davacı, devlet organı olarak sahip olduğu haklar dışında kamu savcısının sahip olduğu aynı haklara sahiptir.*

*“(2) İkincil davacının başvurusu üzerine uygulanan usulde kamu savcısının yargılama sürecinin sonuna kadar kovuşturma başlatıp suçlamayı koruyabilir.*

15. KCUY’nin 443. madde 1. fıkrası şöyledir:

*“(1) Müdahil taraflar ve savunma ceza yargılamasının gözden geçirilmesini talep edebilir. Mahkumun vefatından sonra gözden geçirmeyi kamu savcısı, mahkumun eşi, mahkumun evlilik dışı eşi, ilk dereceden akrabaları, velayetini üstlenen kişi, evlatlığı, erkek ve kız kardeşi veya kendini evlatlık alan ebeveyni talep edebilir.*

16. KCUY'nin 452. madde 1. fıkrası şöyledir:

*“(1) Kanun yararına bozma dilekçesini Kosova Kamu Savcısı, sanık ve savunması sunabilir. Mahkumun vefatından sonra kanun yararına bozma dilekçesini, müteveffa adına bu yasanın 443. madde 1. fıkrasında belirtilen kişiler sunabilir.*

### **Başvurunun Kabul Edilirliği**

17. Mahkeme, başvurucuların şikâyeti hakkında bir karara varabilmesi için öncelikle Anayasa'da belirtilip Yasa ve İçtüzükte ayrıntılarına yer verilen kabul edilirlilik koşullarının yerine getirilip getirilmediğinin ele alınması gerektiğini tespit etmiştir.

18. Anayasa'nın 113.7 fıkrası şöyledir:

*Yasalarla belirlenen tüm yasal yollar tükendikten sonra bireyler, kamu otoriteleri tarafından kendi bireysel hak ve özgürlükler ihlal edildiğinde dava açma haklarına sahiptirler.*

19. Mahkeme mevcut başvuruda başvurucuların adalet yargısının iki kademesinde yani **Gilan Belediye Mahkemesi Ceza Heyeti ve Kosova Yüksek Mahkemesi'nde kanun yararına bozma başvurusunda bulduklarını ve Anayasa'nın 113.7 fıkrasında öngörülen kanun yollarını tükettiklerini tespit etmiştir.**

20. Mahkeme, başvuru yazışmalarına dayanarak, Yüksek Mahkeme'nin tespitlerinin açık olduğu ve hukuki dayanak ile gerekçe arasında mantıksal ilişkinin bulunduğu, bunun da Yüksek Mahkeme kararının adaletsizlik ve keyfiyetle karakterize edilmediğini tespit etmiştir.

21. Mahkeme mevcut başvuruda Yüksek Mahkeme'nin, diğer hususların yanında, Kamu Savcısının ikincil davacı sıfatıyla başvurucular tarafından sunulan kanun yararına bozma dilekçesinin yetkisiz kişilerce sunulduğu gerekçesiyle reddine ilişkin önerisini de esas alıp göz önünde bulundurduğunu tespit etmiştir.

22. Mahkeme, Kamu Savcısı ve Yüksek Mahkeme'nin mevcut davada vardıkları sonuçlara ilişkin olarak KCUY hükümlerinin takdir yetkisi tanıdığını başvuruculara hatırlatır.

23. Mahkeme aynı şekilde kuvvetlerin ayrılığı ilkesine, devlet organlarının Anayasa ile belirlenen bağımsızlıklarına ve aralarındaki denge kontrolüne riayet etmekle yükümlü olduğunu, başka türlü davranmasının belirtilen ilkelere ve anayasaya aykırı olacağını da başvuruculara hatırlatır.

24. Mahkeme, böyle bir gerekçeyi KI 55/10 Hamide Osaj davasında Kosova Yüksek Mahkemesinin Pkl. 43/2010 sayı ve 4 Haziran 2010 tarihli kararının Anayasaya uygunluğunun değerlendirilmesi ile KI 20/10 Muhamet Bucaliu davasında Devlet Savcılığının KMLC.nr. 09/10 sayı ve 24 Şubat 2010 tarihli kararına ilişkin Anayasa Mahkemesinin 15 Ekim 2010 tarihli kararda öne sürmüştür.

25. Başvurucu bu doğrultuda kendine yönelik işlendiğini ileri sürdüğü ihlallerin nasıl ve neden meydana geldiğini açıkça belirtmemiş ve Anayasa ile güvence altına alınan hakların ihlaline ilişkin delil sunmamıştır.
26. Kosova Anayasa Mahkemesinin, temyiz hakkı olmayıp hukuk mahkemelerinin yanlış karar aldıkları veya olguları yanlış değerlendirdikleri gibi durumlara müdahale etmeye yetkisi yoktur. Anayasa Mahkemesinin rolü Anayasa ile güvence altına alınmış haklara hukuk yollarıyla riayet etmeyi sağlamak olup “dördüncü derece mahkemesi” gibi davranamaz (bkz. *mutatis mutandis*, Akdivar – Türkiye davası, 16 Eylül 1999, R.J.D, 1996-IV, 65. Madde, , ayrıca bkz. KI 86/11 Milaim Berisha tarafından Kosova Yüksek Mahkemesi’nin rev. nr 20/09 sayı ve 1.3.2011 tarihli kararının Anayasa uygunluğu denetimi başvurusuna ilişkin 5 Nisan 2012 tarihli kabul edilmezli kararı).
27. Bundan başka başvurudan mahkemelerin keyfi veya hakkaniyetsiz hareket ettiklerini göstermemektedir. Anayasa Mahkemesi, delillerin doğru sunulup sunulmadığını ve başvurucuya adil yargılama yapılması anlamında usullerin, bir bütün olarak ele alındığında, gerektiği şekilde uygulanıp uygulanmadığını değerlendirebilir. Anayasa Mahkemesi’nin görevi, delillerin tespit edilmesi dahil adalet mahkemelerindeki yargılama sürecinin adil olup olmadığını tespit etmektir. (bkz. *mutatis mutandis*, Edwards – Birleşik Krallık 13071/87 sayı ve 10 Temmuz 1991 tarihli kabul edilmiş dava başvurusu hakkında Avrupa İnsan Hakları Komisyonunun Raporu vb.)
28. Başvurucunun davanın sonucuyla memnun olmaması, ona, Anayasanın 32. [Kanun Yollarına Başvurma Hakkı] maddesinin ihlal edildiği iddiasıyla başvurma hakkı vermez (bkz. *mutatis mutandis*, 5503/02 başvuru numaralı Mezotur-Tiszazugi Tarsulat – Macaristan davası 26 Temmuz 2005 tarihli AİHM kararı).
29. Mevcut başvuruda başvuru sahiplerinin sundukları delillerde adalet yargısının üç derecesindeki mahkemelerin onların haklarını ihlal ettiğini göstermediğinden, Anayasa’nın 32. maddesi [Kanun Yollarına Başvurma Hakkı] ve 54. maddesiyle [Hakların Yargı Yoluyla Korunması] güvence altına alınan haklarının ihlal edildiği iddialarını delil göstererek desteklemişlerdir.
30. Sonuç olarak başvurusunu İçtüzüğü’nün 36. kuralı gereğince açıkça temeleden yoksun olarak reddedilmesi gerekmektedir.

## **BU SEBEPLERDEN DOLAYI**

Anayasa'nın 113.7 fıkrası, Yasa'nın 20. maddesi ve İctüzüğü'nün 36 (1) (c) kuralı gereğince Anayasa Mahkemesi'nin 6 Aralık 2012 tarihinde yapılan duruşmasında oybirliğiyle:

- I. Başvurunun kabul edilmez olarak reddine karar verilmiştir.
- II. İşbu karar Yasanın 20.4 maddesi uyarınca taraflara bildirilip Resmi Gazetede yayımlanır.
- III. Karar derhal yürürlüğe girer.

**Raportör Yargıç**

**Anayasa Mahkemesi Başkanı**

Arta Rama-Hajrizi, imza

Prof. Dr. Enver Hasani, imza